

Akademik prof. dr. Andrej Kranjc, sedemdesetletnik

Urednikovo povabilo, da napišem nekaj ob sedemdeset letnici kolega in prijatelja Andreja Kranjca sem sprva z veseljem sprejel. Potem sem razmišljal, da bi bil nalogi verjetno boljše kos kdo od mojih starejših kolegov, a na koncu je nastal tale zapis. Bralce že vnaprej opozarjam, da še zdaleč ne bom naštel še vedno odprto množico Andrejevih dosežkov in prispevkov znanosti ter družbi, ker jih je preveč.

Andreja sem spoznal pred sedemnajstimi leti, ko sem na Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU prišel na razgovor za službo. V kavni sobi bivšega Doma v Planini so sedeli moji bodoči sodelavci, med njimi tudi Andrej Kranjc, siva eminenca tega zbora. Vedel sem, da bo njegovo mnenje pomembno in da moja predizobrazba ne sodi med klasične podlage za krasoslovca. A moja bojazen je bila odveč, prav slednje je pomembno vplivalo, da so me vzeli. Verjetno je pomagalo tudi to, da sem bil jamar.

Andreja je v krasoslovje pripeljala zmes jamarstva, študija geografije in arheologije, kar je včasih veljalo skoraj kot recept za krasoslovca. Na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU, kjer je bil ves čas zaposlen, je vestno opravljal številne funkcije; med drugim je bil več let predstojnik, več kot petnajst let je urejal inštitutsko revijo *Acta Carsologica*, vodil je številne domače in mednarodne projekte, bil je pobudnik, glavni ustanovitelj ter dolgoletni predstojnik podiplomskega študija Krasoslovja, sprva na Univerzi na Primorskem in kasneje na Univerzi v Novi Gorici.

Andrej je bil med prvimi, ki je videl perspektivo slovenskega krasoslovja v mednarodnih povezavah. Navezal je stike s številnimi vodilnimi svetovnimi krasoslovci in to v časih lepe pisave ter pisemskih ovojníc, ko odgovor ni prišel v nekaj minutah, ampak so pisma na drug kontinent in nazaj romala tudi po mesec in več. Te stike njegovi mlajši kolegi ohranjamo in razvijamo še naprej.

Strokovno je deloval na različnih področjih krasoslovja. Magistriral je iz Dolenjskega krasa, doktoriral iz fluvialnih jamskih sedimentov, se ukvarjal z speleologijo, hidrologijo in geomorfologijo krasa. V pisarni, ki sem jo »podedoval« po njem, še vedno hranim ter občasno pogledam v več kot 200 strani debel zvezek prilog njegovega doktorata in ugotavljam, da tega res ne bi uspel izdelati v treh letih,

FRANCI GABROVŠEK

Slika: Andrej Kranjc v solni jami na otoku Qeshm, Hormoška ožina, Iran, 2010.

kolikor je mladim za doktorat dano danes. Vsekakor gre za zanimive, skrbno zbrane in obdelane podatke iz zgodnjega časa informacijske revolucije. Že od nekdaj se je zanimal tudi za zgodovino krasoslovja in tudi na tem področju dal pomemben prispevek.

Andrej je neutrudni organizator. Bil je pobudnik Mednarodne krasoslovne šole, ki smo jo letos v Postojni organizirali že enaindvajsetič, vodil je 7. mednarodni simpozij o sledenju podzemnih voda, je med pobudniki in organizatorji niza srečanj o zgodovini krasoslovja na območju Alp, Dinarskega gorstva in Karpatov (ALCADI) in še bi lahko našteval.

Svoje široko strokovno znanje je vedno nesebično delil z upravniki turističnih jam in parkov. Dolga leta je predsedoval Strokovnemu svetu Škocjanskih jam, intenzivno je sodeloval z upravniki Postojnske jame.

Le malo ljudi tako dobro pozna kras po svetu kot Andrej, ki je svojo strast do stroke uspešno združil s svojo drugo strastjo, potovanji. Že kot študent je veliko potoval, med drugim je več mesecev bival v Afriki. Kasneje je službeno ali zasebno z družino prepotoval večji del sveta. Skorajda ni kraškega območja, ki ga ne bi študijsko obiskal, v večini primerov v okviru vzpostavljenega sodelovanja z lokalnimi krasoslovci. Tu moram omeniti njegovo življenjsko sopotnico Majo, ki jo je spoznal med jamarji in ki je kot knjižničarka Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU vzpostavila verjetno najpopolnejšo zbirko krasoslovne literature na svetu. Tudi po upokojitvi še vedno neutrudno potujeta in spoznavata svet (in pri tem ne pozabita na Inštitut poslati razglednico s hudomušnimi verzi).

Kar nekajkrat sem tudi sam potoval z Andrejem in vsakič znova občudoval njegovo radovednostjo in čut za opažanje podrobnosti. Na Kitajskem je nemalokrat rešil našo čast, ko je ob tistem zmrdovanju nas ostalih, edini z navdušenjem poskusil vse jedi, ki so jih prijazni gostitelji prinesli na mizo.

Andreju sem več kot deset let pomagal pri urejanju revije *Acta Carsologica*. Pri tem sem bil vedno znova navdušen nad njegovo odprtostjo do novih idej, voljo do sprememb ter hladnostjo pri reševanju številnih drobnih in manj drobnih težav.

Prijaznost, obzirnost in odprtost krasijo njegov karakter, pa naj bo to v odnosu do študentov, sodelavcev ali znancev. Njegove strokovne in osebnostne odlike so ga pripeljale tudi v Slovensko akademijo znanosti in umetnosti (SAZU), katere član in glavni tajnik je.

Tudi po upokojitvi je do letos vodil podiplomski študij Krasoslovje, tajništvo SAZU-ja pa tako ali tako zahteva celega človeka. Tudi nekdanje sodelavce z Majo pogosto obiščeta – nikoli praznih rok.

In ne nazadnje, ne morem da ne bi požrl obljube iz uvoda: njegova bibliografija obsega preko 1200 enot. Andreju ob njegovem jubileju želim še veliko čilih let, potovanj in strokovne radovednosti.

Franci Gabrovšek

Predkongresne ekskurzije na dinarski kras Slovenije v okviru 16. mednarodnega speleološkega kongresa UIS v Brnu, Češka

Slovenski dinarski kras, 14–20. 7. 2013

16. mednarodni speleološki kongres Mednarodne speleološke zveze (UIS) je potekal od 21. do 28. julija v Brnu na Češkem. Jamarska zveza Slovenije (JZS) je na pobudo čeških organizatorjev med 14. in 20. julijem, organizirala dve predkongresni ekskurziji (ICS) na dinarski kras Slovenije. Ena je bila osredotočena na znanstveni vidik speleogeneze na dinarskem krasu, druga pa na jamarski vidik različnih tipov globokih brezen dinarskega krasa. Člani organizacijskega odbora predkongresnih ekskurzij so bili: Mateja Ferk, Miha Staut, Ines Klinkon (vsi Jamarski klub Železničar), Andrej Mihevc (Jamarsko društvo Logatec) in Jure Tičar (Jamarski klub Brežice). Za obe ekskurziji sta bila izdelana vodnika po ekskurzijah (ISBN 978-80-87857-00-7 in ISBN 978-80-905493-9-5; slika 3). Pri vodenju ekskurzij so pomagali še: Petra Gostinčar, Janez Ferreira Stražišar, Boštjan Vrvišar, Mojca Vrvišar (vsi Jamarski klub Železničar), Marko Erker (Jamarsko društvo Logatec) in Stanislav Glažar (Jamarsko društvo Luka Čeč Postojna). Znanstvene ekskurzije se je udeležilo deset udeležencev iz treh držav (Združenih držav Amerike, Avstralije, Nemčije), jamarske ekskurzije pa šest udeležencev iz treh držav (Združenih držav Amerike, Češke, Japonske). Udeleženci obeh ekskurzij so bili nastanjeni v ČŠOD Rak v Rakovem Škocjanu.